

Posudek na disertační práci Mgr. Michaely Chocholové:

Život a dílo Wilhelma Matzky (1798 – 1891)

Předložená disertační práce Mgr. Michaely Chocholové je věnována životu a dílu Wilhelma Matzky (1798–1891), německého matematika úzce spjatého s českým prostředím, který více než dvacet let působil jako profesor matematiky na pražské univerzitě a patřil k předním představitelům matematické společnosti v českých zemích v druhé polovině 19. století.

První část práce podrobně mapuje Matzkovy životní osudy, jeho studium a odbornou kariéru včetně pedagogických a organizačních aktivit. Tato kapitola je založena na podrobném studiu archivních materiálů dochovaných v českých, rakouských a polských institucích, všechny informace jsou doloženy odkazy na primární prameny.

Následujících osm kapitol je pak věnováno rozboru a hodnocení Matzkových publikací a dochovaných rukopisů. Z toho šest kapitol se týká prací matematických, konkrétně učebnic algebry a analýzy, sepsaných pro výuku ve škole vídeňského sboru bombardýrů i dalších vojenských školách, a dále prací věnovaných různým partiím geometrie, logaritům, komplexním číslům a determinantům; poslední z těchto kapitol rozebírá ostatní matematické práce, které se dotkly teorie čísel, algebry, matematické analýzy, logické výstavby matematiky a statistiky. Následuje kapitola pojednávající o Matzkových pracích zabývajících se aplikací matematiky v chronologii, astronomii, geodézii i v oblasti vojenství a převodu měn. Poslední kapitola popisuje Matzkovy práce věnované fyzice a šachové teorii.

Důležitou částí disertační práce je rovněž rozsáhlá faktografická příloha obsahující seznam Matzkových publikací včetně odkazů na recenze a citace v referativních časopisech a bibliografických slovnících, seznam dochovaných Matzkových rukopisů, přehled jeho pedagogické činnosti na pražské technice a na pražské univerzitě a přehled dochované korespondence. Podrobný rozbor života a díla Wilhelma Matzky doplňuje a dokresluje obrazová příloha.

Disertační práci uzavírá shrnutí v anglickém a německém jazyce, seznam použité literatury, přehled prostudovaných archivních pramenů a seznam zkratk.

Práce je zpracována velmi pečlivě po obsahové, jazykové i grafické a typografické stránce a obsahuje jen nepatrný počet tiskových chyb, které ovšem nikterak nesnižují její úroveň. Domnívám se, že práce je po provedení některých drobných oprav připravena k tomu, aby byla vydána tiskem a obohatila ediční řadu *Dějiny matematiky*, kde doplní dosud vydané monografie věnované významným osobnostem české matematiky. Pro

chystanou publikaci bych jen doporučila zvážit zařazení rejstříku, popř. českých překladů alespoň některých německých citátů.

Při hodnocení předložené disertace je třeba zdůraznit, že až na stručná hesla v biografických slovnících vydaných J. Ch. Poggendorffem a C. Würzbachem v 19. a na počátku 20. století nebylo dříve publikováno žádné pojednání věnované životu a dílu Wilhelma Matzky, na které by autorka mohla navázat, k dispozici nebyl žádný (byť neúplný) seznam publikací. Mgr. Chocholová tak musela začít zcela od začátku, dohledat a zpracovat velký objem archivních materiálů, od počátku vypracovat seznam publikací, prostudovat značné množství Matzkových odborných prací z různých oblastí matematiky i dalších oborů a pro jejich zhodnocení a zařazení do širšího kontextu se seznámit s historickým vývojem příslušných teorií, s jejich stavem v době vydání Matzkových publikací, s dobovou terminologií a značením a v neposlední řadě s pracemi Matzkových předchůdců i současníků. Rovněž je třeba připomenout, že veškeré materiály byly psané německy a navíc písmem, které zejména v psané podobě vyžaduje patřičnou přípravu a zkušenosti.

Výsledkem je ucelená práce, která přináší jak podrobnou biografii Wilhelma Matzky, jejíž zpracování vyhovuje přísným nárokům historiků, tak i komplexní pohled na Matzkovy odborné práce, které nejen popisuje, ale také hodnotí a ukazuje jejich místo ve vývoji příslušných disciplín.

Jak je patrné z předchozích odstavců, předložená disertační práce obsahuje původní a správné výsledky z oblasti historie matematiky a autorka v ní prokazuje schopnost samostatné tvůrčí činnosti. Proto doporučuji, aby po její úspěšné obhajobě byl Mgr. Michaele Chocholové udělen titul Ph.D.

V Praze, 29. 8. 2011

RNDr. Magdalena Hykšová, Ph.D.
Ústav aplikované matematiky
Fakulta dopravní ČVUT
Na Florenci 25
110 00 Praha 1